

Sygn. akt

III AUa 66/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **11 kwietnia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Bogumiła Burda
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocylowska SSA Ewa Madera (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Maria Piekielek

po rozpoznaniu w dniu **11 kwietnia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **K. K., Z. W. i M. W.**

przeciwko

Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o składki na ubezpieczenie społeczne rolników

na skutek apelacji wnioskodawców

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **22 października 2012 r.** sygn. akt **III U 615/12**

u c h y l a zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 30 marca 2012r. i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu.

Sygn. akt III AUa 66/13

UZASADNIENIE

Decyzją z 30 marca 2012r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na podstawie art. 52 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników uznał, że za III kwartał 2004r. do IV kwartału 2010r. istnieje odpowiedzialność Z. W., M. W. i K. K. za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników wraz z odsetkami w kwocie 7.299,40 zł, do opłacenia których zobowiązany był F. W..

W odwołaniu od powyższej decyzji Z. W., M. W. i K. K. zarzucili, iż gospodarstwo rolne było dwukrotnie zniszczone przez powódź, co spowodowało, że od 2001r. zaprzestano w nim prowadzenia działalności rolniczej. Ponadto nie godzili się z wyliczoną w decyzji kwotą składek.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując tę samą argumentację, która stanowiła podstawę wydania kwestionowanej decyzji.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Tarnobrzegu wyrokiem z 22 października 2012r. oddalił odwołanie.

Sąd I instancji ustalił, iż prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Tarnobrzegu w sprawie sygn. akt I Ns 154/11 spadek po zmarłym 22 października 2010r. F. W. nabyli żona Z. W. i dzieci M. W. i K. K. po 1/3 części z dobrodziejstwem inwentarza. Decyzją z 29 grudnia 2005r. ZUS Oddział w R. przyjął, że F. W. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od 1 października 2004r. do nadal. Decyzją z 21 października 2004r. Prezes KRUS stwierdził, że F. W. nie spełnia warunków do pozostawania w ubezpieczeniu społecznym rolników przy równoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności. Wyżej wymieniony prowadził taką działalność od 30 grudnia 1999r. Równocześnie Sąd ustalił, że z tytułu tej działalności nie został zgłoszony do ubezpieczeń społecznych.

Powyższe uzasadniło – w ocenie Sądu Okręgowego – objęcie ubezpieczeniem społecznym rolników. Skoro jednak składki na to ubezpieczenie nie zostały opłacone, to spadkobiercy zobowiązanego tj. Z. W., M. W. i K. K. , którzy nabyli spadek z dobrodziejstwem inwentarza, ponoszą odpowiedzialność za długi spadkowe do wartości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku. Sąd wskazał art. 1031 § 2 kc oraz art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾ §1 kpc, jako podstawę prawną przyjętego stanowiska.

W apelacji od powyższego wyroku Z. W., M. W. i K. K. zarzucając przyjęcie, „że mimo decyzji KRUS z 21.10.2004r. F. W. nie spełnia warunków do pozostawania w ubezpieczeniu społecznym rolników przy jednoczesnym prowadzeniu działalności”. W oparciu o powyższe wnieśli o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania, ewentualnie
- uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Tarnobrzegu.

Apelujący wskazali, iż Sąd Okręgowy dokonał błędnych ustaleń co do stanu faktycznego, gdyż decyzja ZUS z 29 grudnia 2005r. stwierdza podleganie przez F. W. obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Zatem brak było podstaw do wydania przez Prezesa KRUS decyzji o odpowiedzialności za długi spadkowe spadkobierców wyżej wymienionego.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył, co następuje:

Apelacja jest o tyle uzasadniona o ile skutkuje niezależnie od przedstawionych w niej wniosków, uchylenie kwestionowanego orzeczenia oraz uchylenie poprzedzającej go decyzji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Istotą sporu jest przeniesienie odpowiedzialności za zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne rolników F. W.. W tym miejscu istotnym jest przypomnienie, iż stosownie do art. 52 ust. 1 pkt 1 ustawy z 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto do składek na ubezpieczenie stosuje się przepisy ustawy z 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa. Zgodnie z uregulowaniem przewidzianym w art. 97 § 1 i art. 98 § 1 i 2 pkt 1 ostatnio powołanego aktu normatywnego, spadkobiercy podatnika przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy. Do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy stosuje się przepisy kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe.

Podstawą do przeniesienia odpowiedzialności na spadkobierców dłużnika jest uprzednie wydanie decyzji o podleganiu temu ubezpieczeniu przez zobowiązanego oraz obowiązku opłacania składek z tego tytułu. Tymczasem uzasadnienie zaskarżonej decyzji nie zawiera wskazania decyzji o objęciu F. W. ubezpieczeniem społecznym rolników. Jest to, jak już wyżej wskazano, okoliczność istotna dla sprawy nie tylko z uwagi na powołaną przesłankę, ale również z powodu dokumentacji znajdującej się w aktach organu rentowego. Wynika z nich bowiem, że F. W. rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej od 30 grudnia 1999r. Działalność ta została wykreślona z ewidencji 30 lipca 2008r. Decyzją z 21 października 2004r. Prezes KRUS stwierdził, że wyżej wymieniony nie spełnia warunków do pozostawania w ubezpieczeniu społecznym rolników przy równoczesnym prowadzeniu pozarolniczej działalności. Decyzją z 29 grudnia 2005r. ZUS Oddział w R. przyjął, że F. W. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu od 1 października 2004r. do nadal. Z kolei decyzją z 30 grudnia 2008r. Prezes KRUS objął wymienionego ubezpieczeniem społecznym rolników od 4 kwartału 2004r. Decyzja ta została wydana po uzyskaniu informacji, iż F. W. nie został zgłoszony do ubezpieczeń z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Fakt ten – w ocenie tut. Sądu - nie może mieć jednak przesądzającego znaczenia dla oceny, któremu systemowi ubezpieczenia podlegał wyżej wymieniony. Zatem przy obowiązującej zasadzie podlegania jednemu systemowi ubezpieczenia, funkcjonowanie w obrocie prawnym dwóch decyzji o objęciu ubezpieczeniem społecznym z różnych tytułów i w różnych systemach, wskazujących te same okresy ubezpieczenia, nie mogło stanowić podstawy do ustalenia odpowiedzialności za niezapłacone składki na spadkobierców zobowiązanego w systemie ubezpieczenia rolniczego.

Kontynuując przypomnieć należy, iż decyzja organu rentowego powinna wskazywać okoliczności, które stanowiły podstawę zajętego w niej stanowiska, w sposób zrozumiały dla jej adresatów. Zaskarżona decyzja tych elementów nie zawiera. Ponadto nie wskazuje sposobu wyliczenia zadłużenia, którego wysokość kwestionują wnioskodawcy. Należy zauważyć, iż wydano szereg decyzji w przedmiocie wysokości składek, w tym o stwierdzeniu obowiązku zapłaty składek w podwójnej wysokości. Tego rodzaju okoliczności powinny skutkować wyszczególnieniem sposobu wyliczenia należności z omawianego tytułu, czego organ rentowy nie uczynił.

Z racji powyższego koniecznym jest uchylene zarówno orzeczenia Sądu Okręgowego (którego rozstrzygnięcie – co wynika z powyższych wywodów, nie uzupełniło postępowania administracyjnego) jak i poprzedzającej go decyzji organu rentowego i przekazanie sprawy bezpośrednio organowi rentowemu do ponownego rozpoznania.

Rzecz organu będzie więc w pierwszej kolejności, wyjaśnienie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych kwestii objęcia F. W. ubezpieczeniami z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, a następnie - w zależności od poczynionych w sprawie ustaleń - wydanie decyzji spełniającej wymogi formalne, określone w przepisach kpa, przy uwzględnieniu poczynionych wyżej uwag.

Przeprowadzenie zaś postępowania w sposób wyżej określony, jego ocena, a następnie wyniki będą mogły stanowić podstawę do prawidłowego merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy, a wydana decyzja, podlegać będzie kontroli sądowej - w sytuacji jej zaskarżenia odwołaniem do Sądu przez wnioskodawców.

Mając na uwadze powyższe należało orzec jak w sentencji wyroku, na podstawie art. 477^{14a} kpc